

Niels Glavind (2006)

Segmentering af daginstitutioner i forhold til andel af 'socialt udsatte børn' - sampling til HPA-projektet

www.dpu.dk/hpa

ISBN 978-87-7430-014-4

Handlekompetencer i pædagogisk arbejde med udsatte børn i daginstitutioner – indsats og effekt (HPA-projektet). Bilagsmateriale, arbejdsrapport 1: Segmentering af daginstitutioner i forhold til andel af ”socialt udsatte børn” – sampling til HPA-projektet

Forord v. Bente Jensen

Dette arbejdsrapport, som indgår i HPA-projektets bilagsmateriale, danner baggrund for analyser, der samlet er præsenteret hos Jensen, B., Holm, A., Allerup, P. & Kragh, A. (2009). *Effekter af indsatser for socialt udsatte børn i daginstitutioner. HPA-projektet*. København: Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag. Formålet med HPA-projektet er at udvikle en pædagogisk intervention og belyse effekterne af denne målt på, om børns sociale kompetencer og læring fremmes. Undersøgelsen er den første effektundersøgelse af sin art inden for pædagogisk forskning på dagtilbudsområdet i Danmark og Norden, og den baserer sig på en omfattende kvantitativ og kvalitativ dataindsamling.

Den kvantitative del af undersøgelsen baserer sig på data fra 30 interventionsinstitutioner og 30 referenceinstitutioner fordelt på to kommuner. Udvælgelsen af institutioner (til henholdsvis interventions- og referenceinstitutioner) er foretaget ud fra de principper, der ligger i et randomiseret kontrolleret eksperiment (RCT-design), som er nærmere beskrevet i bogen (Jensen et al. (2009), kap. 2) samt i nærværende arbejdsrapport 1. Data om 3-6årige børns (N=3000) kompetencer er indhentet via spørgeskemaer til pædagoger og forældre gennem tre nedslag (baseline, 2. nedslag og 3. nedslag) (ibid., kap. 2) (se også arbejdsrapport 2,3 og 4 www.dpu.dk/hpa/bilagsmateriale).

Den kvalitative del af undersøgelsen baserer sig på data, der er konstrueret ved hjælp af interview; individuelle interview, fokusgruppeinterview samt enkelte telefoninterview med institutionsledere. Data om institutioners forudsætninger for at indgå i HPA-projektet sammenholdes med beretninger om konkrete implementerings- og læringsprocesser, der har fundet sted i institutionerne som følge af/del af HPA-interventionen (ibid., kap. 4 og 6) (se også arbejdsrapport 5, www.dpu.dk/hpa/bilagsmateriale). Endelig har koblinger til registerdata på Danmarks Statistik gjort en analyse af effekter kontrolleret for social baggrund mulig, ligesom udtrækket af institutioner baserer sig på disse data, som det fremgår af nærværende arbejdsrapport.

Undersøgelsen er gennemført ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole (DPU), Aarhus Universitet og finansieret af Indenrigs- og Socialministeriet knyttet til Program for Strategisk Velfærdsforskning (SPV). Kvantitative dataindsamlinger og analyser er foretaget i samarbejde Capacent/Epinion ved partner Thomas Yung og AE-rådet ved konsulent Niels Glavind.

Bente Jensen, lektor, ph.d., projektleder, DPU, Aarhus Universitet

København, juni 2009

Notat om segmentering af daginstitutioner i forhold til andel af ”socialt udsatte børn”

/Niels Glavind 13.12.2006

Nærværende notat beskriver den segmentering, som er anvendt af DPU i forbindelse med HPA-projektet (Handlekompetencer i pædagogisk arbejde med socialt udsatte børn – indsats og effekt).

HPA-projektet er et klassisk effektstudium, hvor 30 institutioner for 3-5 årige får støtte til deres pædagogiske arbejde med socialt udsatte børn gennem en ”interventionspakke” - bestående af tilbud om faglig støtte, supervision m.v. Børnenes udvikling følges over 2 år, hvorefter det skal vurderes, om interventionen har haft nogen effekt i forhold til børnenes kompetenceudvikling.

For at kunne foretage denne vurdering sammenholdes børnenes kompetenceudvikling med den tilsvarende kompetenceudvikling blandt børn i 30 institutioner, hvor *ikke* sker en intervention gennem en ”interventionspakke”.

En forudsætning for, at man kan foretage denne vurdering er, at de 30 interventionsinstitutioner og de 30 referenceinstitutioner, som de sammenlignes med, er rimeligt sammenlignelige m.h.t. til andelen af socialt udsatte børn, familiernes baggrund m.v.

Her støder man imidlertid på det problem, at man ikke på forhånd har skøn over antallet af ”socialt udsatte børn” i de enkelte institutioner. En sådan direkte vurdering får man først, når man foretager en screening af børnenes kompetencer. Og denne screening kan først iværksættes, når interventions- og referenceinstitutionerne er udvalgt.

Det er derfor nødvendigt med en *indirekte* tilgang til udvælgelsen af interventions- og referenceinstitutioner. I HPA-projektet har tilgangen været anvendelse af registerdata for børnene og deres forældre ud fra en antagelse om, at social udsathed hænger sammen med familieforhold, uddannelsesbaggrund m.v.

Notatet beskriver, hvordan denne segmentering er gennemført.

Segmenteringens formål

HPA-projektet bygger som nævnt på en intervention i 30 institutioner, som målrettes socialt udsatte børn og børn fra hjem, der ikke kan ruste dem med en stærk ”kulturel kapital”. For at måle interventionens effekt sammenholdes den udvikling m.h.t. til handlekompetencer, de socialt udsatte børn og børn med svag kulturel kapital fra hjemmet gennemgår i interventionsinstitutionerne med den udvikling, børnene gennemgår i 30 referenceinstitutioner.

Tidligere undersøgelser peger i retning af, at socialt udsatte børn er meget ulige fordelt i institutionerne imellem. Tabel 1 giver et eksempel herpå. Tabellen bygger på en tidligere analyse fra AERAadet og har undersøgt fordelingen af børn, som i rapporten karakteriseres som børn med "svag hjemmebaggrund".¹

Tabel 1. Fordeling af institutionsmassen (vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner) efter andel af børn med "svag hjemmebaggrund" udvalgte i større kommuner og for hele landet. 2002.

Kommune	Procentandel med "svag hjemmebaggrund" i institutionen										Andel med svag hjemmebaggrund i alt
	0-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-40	40-50	Over 50	I alt	
	Pct. af alle børn i kommunen										
København	11,5	17,6	21,2	9,8	10,9	7,9	13	5,6	2,5	100	18,8
Frederiksberg	34,3	34,4	18,3	8,2	3,9	0,3	0,7			100	8,4
Ballerup	36,1	22,1	14,3	13	10,1	3,9	0,6			100	10,1
Gentofte	63,4	29,2	4,3	1,4	1,7					100	4,4
Gladsaxe	44,8	25,8	12,5	8,5	2,4	3,1	1,6	1,2	0,1	100	8,6
Høje-Tåstrup	27,6	22,2	10,9	14,7	9,1	14,2		1,4		100	12,8
Århus	32,4	24,5	14,1	8,2	4,1	4,6	4,4	3,7	4	100	13,4
Hele landet	31,8	27,6	17	9,3	5,2	3,3	3,6	1,4	0,8	100	10,8

Tabellen viser, at i f.eks. Århus kommune gik 16,7 pct. af børnene i 2002 i institutioner, hvor mindst hvert fjerde barn havde "svag hjemmebaggrund". 32,4 pct. af børnene gik i institutioner, hvor mindre end hvert femte barn faldt ind under denne betegnelse. Nærværende notat forholder sig ikke nærmere til begrebet "svag hjemmebaggrund", men undersøgelsen fra AERAadet gør det klart, at der indenfor en kommune kan være stor forskel på andelen af socialt udsatte børn. Dette giver forskellige vilkår for det pædagogiske arbejde med denne børnegruppe, og derfor er det afgørende i et interventionsstudie at sikre, at de institutioner, som indgår i interventionsgruppen, og de institutioner, som indgår i referencegruppen, så vidt muligt ligner hinanden m.h.t. andelen af socialt udsatte børn.

En segmentering ud fra relevante kriterier skal derfor sikre, at de to grupper af institutioner er sammenlignelige m.h.t. andel af socialt udsatte børn og andre relevante forhold.

Segmenteringen må som nævnt nødvendigvis ske forud for den første screening af børnene. Den kan derfor ikke bygge på direkte observationer, men må i stedet gøre brug af registerdata. Som et første trin i denne analyse søges der derfor en afklaring af, hvilke registerdata, der hensigtsmæssigt kan anvendes som en tilnærmet indikator for, om børn er socialt udsatte. Dette sker ved hjælp af en statistisk analyse.

¹ Niels Glavind: Daginstitutioner – ulige vilkår for indsats mod "negativ social arv". AERAadet 2004. Børn med "svag hjemmebaggrund" er i analysen afgrænset som børn, for hvem mindst to af følgende karakteristika gælder:

- At barnet ikke boede hos begge forældre
- At ingen af forældrene havde en erhvervsuddannelse
- At en af forældrene overvejende levede af kontanthjælp

Når der anvendes en tilnærmet indikator, er det fordi hverken termen ”social udsathed” eller termen ”svag kulturel kapital” er klart afgrænset. Ingen af begreberne kan eksempelvis direkte genfindes i registerdata. I første omgang skal der imidlertid alene ske en segmentering af institutionerne, som skal sikre, at interventions- og referenceinstitutionerne er sammenlignelige. Til denne segmentering kan man anvende nogle tilnærmede afgrænsninger. Dette forhindrer ikke, at man senere i analysen, når der foreligger data fra iagttagelser af de enkelte børn, kan operationalisere afgrænsningen af de udsatte børn på en mere præcis måde.

En registeranalyse må nødvendigvis blive forsimplet. Den kan ikke rumme barnets særlige individualitet, men må handle om sandsynligheder og risici, og den må indskrænke sig til de parametre, der findes data om.

Som et udtryk for *risikoen* for ”social udsathed” har Statistikgruppen valgt som en tilnærmet parameter at se på Servicelovens § 40, som omhandler kommunalbestyrelsens mulighed for at iværksætte foranstaltninger for børn og unge med særligt behov for støtte.² Som en yderligere parameter, der i nogen grad afspejler hjemmenes kulturelle kapital, inddrages desuden børnenes karakterscore som elever i folkeskolen.

² **§ 40 siger:** Kommunen træffer afgørelse om foranstaltninger efter stk. 3, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte. Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, jf. dog § 41. En afgørelse efter stk. 3, nr. 8, kræver tillige samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Medmindre særlige forhold gør sig gældende, kan støtte kun iværksættes efter gennemførelse af en undersøgelse, jf. § 38 eller § 39. Kommunen skal altid vælge den eller de mindst indgribende formålstjenlige foranstaltninger, som kan løse de problemer, der er afdækket gennem undersøgelsen.

Stk. 3. Kommunen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

- 1) Konsulentbistand med hensyn til barnets eller den ungs forhold. Kommunen kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge dagtilbud, ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende.
- 2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.
- 3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den ungs problemer.
- 4) Døgnophold, jf. § 40 b, for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien på en døgninstitution, i en plejefamilie, på et andet godkendt opholdssted, i et kommunalt døgntilbud eller i et botilbud godkendt af amtskommunen efter reglerne i § 94 a.
- 5) Aflastningsordning, jf. § 40 b, i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, i et kommunalt døgntilbud, på en døgninstitution eller på et godkendt opholdssted.
- 6) Udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge.
- 7) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien.
- 8) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på eget værelse, i et kommunalt døgntilbud, på en døgninstitution eller på et godkendt opholdssted, som må anses for egnet til at imødekomme barnets eller den ungs særlige behov, jf. §§ 40 b, 49, 49 a og 51.

Notatet i det følgende er derfor opbygget således:

- 1) Først foretages en selvstændig analyse af de parametre, der giver øget sandsynlighed for en børnesag
- 2) Dernæst sammenholdes denne analyses resultater m.h.t. til, hvilke baggrundsparemetre, der har betydning, med en tilsvarende analyse af, hvilke baggrundsforhold, der har betydning i forhold til skolekarakterer. Som vi senere skal se, peger en sådan analyse på stort set de samme baggrundsforhold
- 3) Endelig skitseres en segmenteringsmodel, og denne søges anvendt i forhold til de to deltagende kommuner.

Hvilke parametre øger sandsynligheden af en børnesag?

§ 40-sagerne omfatter børn, hvis forhold i hjemmet er sådan, at kommunen har vurderet, at familien har svært ved at sikre en tilfredsstillende opvækst uden offentlig støtte eller indgriben. Denne støtte/indgriben kan have tre former:

- anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet
- forebyggende tiltag, der retter sig imod det enkelte barn (f.eks. udpegning af personlig rådgiver, hjemme-hos-pædagog, pålæg om at søge dagtilbud)
- forebyggende tiltag, som retter sig imod hele familien, f.eks. familiebehandling.

De to første typer af tiltag (anbringelser, forebyggende tiltag for det enkelte barn) indberettes på CPR-nummer til Danmarks Statistik, og det er derfor muligt gennem registersamkørsler at undersøge, hvilke sociale grupper, der modtager disse foranstaltninger. Derimod registreres de forebyggende tiltag, som retter sig mod hele familien, ikke på individniveau.

Forekomsten af kommunale børnesager er velegnet til statistisk analyse, fordi det er en klart afgrænset parameter, som omfattes af en pålidelig statistik. Men det er naturligvis ikke den ideelle parameter. Man vil navnlig kunne sige, at gruppen af børn, der er omfattet af en børnesag, er en lidt snæver gruppe i forhold til begrebet ”socialt truede børn”. Navnlig bliver gruppen meget snæver, hvis man alene ser på børn i ”børnehvealderen” og kun på de aktuelle anbringelser/forebyggende tiltag. Ved årsskiftet 2004/05 var der således 200.679 3-5 årige. Heraf var kun 842 anbragt uden for hjemmet, mens 1084 var omfattet af forebyggende tiltag (hhv. 0,4 pct. og 0,5 pct.). Dette er en meget lille gruppe i forhold til den samlede gruppe af børn, man vil kalde socialt udsatte”. De små tal hænger sammen med, at myndighedernes indgreb som oftest sker senere i barnets liv.

I stedet ses bredt på hvad det er for familier, hvor et barn oplever anbringelser/forebyggende tiltag i løbet af sin barndom.

Tabel 2 illustrerer anvendelsen af dette begreb.

9) Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge.

10) Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Tabel 2. Sandsynligheden for, at et barn er eller har været anbragt/omfattet af forebyggende tiltag fordelt efter barnets aktuelle alder. Opgjort januar 2004.

Barnets alder	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.
0 år	0,2	0,3	0,4
1 år	0,4	0,4	0,7
2 år	0,6	0,5	1
3 år	0,9	0,6	1,3
4 år	1,1	0,7	1,7
5 år	1,4	0,9	2
6 år	1,7	1	2,4
7 år	2,1	1,2	2,8
8 år	2,4	1,3	3,2
9 år	2,5	1,5	3,4
10 år	2,9	1,7	3,9
11 år	3,3	2	4,4
12 år	3,4	2,3	4,7
13 år	4,5	2,9	6,2
14 år	5,8	3,6	7,8
15 år	7,1	4,5	9,4
16 år	8	5,5	10,7
17 år	8	5,8	10,7
I alt	3	2	4,1

Note: Andelen af børn, der har været omfattet af børnesager, er mindre end summen af de to foregående kolonner. Det skyldes, at et barn kan have været omfattet såvel af forebyggende tiltag som af anbringelse.

Det ses, at omkring hvert 10. barn er eller har været omfattet af en børnesag, når vi når frem til 17 års alderen. Ved at anvende dette begreb får man således fat i en rimelig bred gruppe af børn, som enten aktuelt eller i løbet af deres opvækst har haft vanskeligheder, som familien – efter kommunens vurdering – har haft svært ved at klare på egen hånd. Analysen ser nærmere på, hvad der karakteriserer disse familier.

I den følgende regressionsanalyse inddrages dog hele aldersgruppen 14-17 år. Det sker for at sikre et rimelig bredt datagrundlag. Inden for denne aldersgruppe er der 9,6 pct. af de unge, der er eller har været omfattet af en børnesag. Det spørgsmål, der stilles er med andre ord: Hvad karakteriserer familier med 14-17 årige unge, som aktuelt eller tidligere i deres tilværelse har været omfattet af en børnesag?

Det skal bemærkes, at de baggrundsforhold, som inddrages i analysen, opgøres ud fra aktuelle data, mens børnesagerne kan ligge adskillige år tilbage. De fleste børnesager iværksættes dog, når barnet har nået teenage-alderen og vil derfor være rimeligt aktuelle i dag.³

I det følgende undersøges risikoen for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag. Det sker først ved, at der ses på en række faktorer hver for sig, dernæst ved en samlet analyse.

Tabel 3 viser således, at der er en lidt større andel af drengene end af pigerne, der omfattes af en børnesag.

Tabel 3. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag sammenholdt med barnets køn

Køn	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.
Pct. af 14-17 årige			
Dreng	8	5,2	10,5
Piger	6,4	4,4	8,6
I alt	7,2	4,8	9,6

Tabel 4 viser sammenhængen mellem moderens alder ved fødslen og sandsynligheden for, at barnet senere omfattes af en børnesag.

Tabel 4. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag sammenholdt med moderens alder ved fødslen

Moderens alder ved fødslen	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
Pct. af 14-17 årige				
Under 20	17,1	14,8	24,6	6.077
20-22	12,8	9,1	17,2	24.492
23-24	9,1	5,6	11,8	30.312
25 eller mere	5,6	3,4	7,3	180.042
I alt	7	4,6	9,3	240.923

³ Den anvendte metode gør samtidig, at man *ikke* kan hævde, at der er tale om en ”anbringelsesprognose” for det enkelte barn. I en prognose ville man se frem og spørge: Hvilke faktorer øger risikoen for børnesager i fremtiden? I stedet ses tilbage og det spørges: Hvilke forhold karakteriserer de familier, som har måttet have hjælp tidligere? Fordelen ved den retrospektive synsvinkel er, at den tager udgangspunkt i nutidige baggrundsdata. Og det er jo nutidige baggrundsdata, som senere skal anvendes ved segmenteringen.

Note: Tabellen medtager ikke unge, hvor der ikke foreligger oplysninger i datasættet om moderens alder ved fødslen, f.eks. fordi moderen er død. Det gør, at den samlede andel af børn med børnesager bliver 9,3 pct., mod 9,6 pct. i Tabel 1.

Det ses, at tidligt moderskab øger risikoen for, at barnets senere omfattes af en børnesag.

Tabel 5 viser sammenhængen mellem risikoen for, at barnet omfattes af en børnesag og forældrenes samlivsforhold

Tabel 5. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag sammenholdt med forældrenes samlivsforhold

Forældrenes samlivsforhold	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.
Pct. af 14-17 årige			
Ikke mor og far med samme postadresse	14,5	10,2	19,4
Far og mor med samme postadresse	3	1,5	3,8
I alt	7	4,6	9,3

Det ses, at sandsynligheden for, at barnet omfattes af en børnesag, øges stærkt, hvis forældrene ikke bor sammen.

Tabel 6 viser sammenhængen mellem sandsynligheden for, at et barn omfattes af en børnesag og familiens modtagelse af sociale ydelser.

Tabel 6. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag sammenholdt med familiens modtagelse af sociale ydelser

Familiens modtagelse af sociale ydelser	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
Pct. af 14-17 årige				
En af forældrene er førtidspensionist	17	7,6	19,9	16.210
Familien har mere end 50 pct. af sin indkomst fra kontanthjælp	22,6	18,1	30,8	12.283
Familien har 25-50 pct. af sin indkomst fra kontanthjælp	17,1	8,7	21	5.715
Familien har modtaget kontanthjælp, men den svarer til mindre end 25 pct. af indkomsten	17,4	7,3	20,2	16.413
Familien har ikke modtaget kontanthjælp	4,3	3,5	6,2	195.535
I alt	7,2	4,8	9,6	246.156

Det ses, at man finder en klart højere andel af børn, der omfattes af en børnesag, i familier, der har modtaget enten førtidspension eller kontanthjælp.

Tabel 7 viser sammenhængen mellem etnisk baggrund og sandsynligheden for, at barnet oplever en børnesag. Da mønstret er forskellige for drenge og piger, er tabellen kønsopdelt.

Tabel 7. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag fordelt på køn og etnisk baggrund

Etnisk baggrund	Køn	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
		Pct. af 14-17 årige			
Danmark	Drenge	7,7	5,2	10,2	113.797
	Piger	6,5	4,4	8,7	107.630
	I alt	7,1	4,8	9,5	221.427
Europa/USA m.v.	Drenge	8,2	4,8	10,5	3.080
	Piger	6,3	4,5	8,9	2.850
	I alt	7,3	4,6	9,7	5.930
3.verden	Drenge	11,5	6,5	14,8	8.980
	Piger	5	4,4	7,8	8.245
	I alt	8,4	5,5	11,4	17.225
I alt	Drenge	8	5,2	10,5	125.857
	Piger	6,4	4,4	8,6	118.725
	I alt	7,2	4,8	9,6	244.582

Det ses, at der blandt drengene er en større andel, der har været omfattet af en børnesag, hvis drengene er fra de etniske minoriteter, end hvis drengene har dansk etnisk baggrund. Derimod har piger fra de etniske minoriteter i mindre omfang oplevet en børnesag end deres danske etniske jævnaldrende. Etnicitetens samlede virkning er beskedent.

Table 8 shows the relationship between housing conditions and the probability of a child being included in a child case.

Table 8. Probability of a 14-17 year old being or having been included in a child case by housing conditions

	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
	Pct. af 14-17 årige			
Enfamiliehus	5,7	3,5	7,5	194.284
Ejerlejlighed	7,8	4,6	9,8	4.550
Etagebyggeri i øv,	12,8	7,5	16,1	39.966
Andet	15,1	24,8	28,6	7.654
I alt	7,2	4,8	9,6	246.454

Note: The group "andret" includes bl.a. children with address at a day institution, a collegium or in a summer house.

It is seen that children from apartment buildings (excluding from owner-occupied flats) have a higher probability of experiencing a child case than other children – but excluding from children, who have address at an institution, collegium or summer house.

Table 9-11 shows the relationship between parents' education and the probability of the child being included in a child case.

Table 9. Probability of a 14-17 year old being or having been included in a child case by mother's education

Moderens erhvervsuddannelse	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
	Pct. af 14-17 årige			
Ingen oplyst mor	12,4	15,3	21,1	6.057
Ingen erhvervsuddannelse	13	9,3	17,4	73.454
Student/HF	4,6	3,1	6,3	11.533
Erhvervsfaglig uddannelse	5,8	3,1	7,4	84.979
Videregående Uddannelse	2,8	1,6	3,6	70.431
I alt	7,2	4,8	9,6	246.454

Note: Gruppen ”Ingen oplyst mor” er børn, hvis mor var død eller bosiddende i udlandet på tidspunktet for registrering af uddannelse.

Tabel 10. Sandsynligheden for at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag fordelt på faderens erhvervsuddannelse

Faderens erhvervsuddannelse	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
Pct. af 14-17 årige				
Ingen oplyst far	14,7	12,3	20,9	16.749
Ingen erhvervsuddannelse	12,2	8,4	16,2	64.136
Student/HF	4	2,9	5,7	9.729
Erhvervsfaglig uddannelse	5,6	3,3	7,3	99.742
Videregående Uddannelse	2,6	1,6	3,5	56.098
I alt	7,2	4,8	9,6	246.454

Note: Gruppen ”Ingen oplyst far” er børn, hvis far var død eller bosiddende i udlandet på tidspunktet for registrering af uddannelse.

Tabel 11. Sandsynligheden for at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag fordelt på højeste fuldførte uddannelse blandt mor og far

Højeste uddannelse hos far og mor	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
Pct. af 14-17 årige				
Hverken oplyst mor eller far	7,3	13,4	15,8	2.206
Ingen erhvervsuddannelse	17,5	13,4	23,8	38.234
Student/HF	7,3	5,3	10,2	6.815
Erhvervsfaglig uddannelse	7	4,1	9,1	107.275
Videregående Uddannelse	3,1	1,9	4,1	91.924
I alt	7,2	4,8	9,6	246.454

Note: Gruppen ”Hverken oplyst mor eller far” er børn, hvis forældre begge var døde eller bosiddende i udlandet på tidspunktet for registrering af uddannelse.

Tabellerne viser, at et lavt uddannelsesniveau hos faderen og moderen alt andet lige øger risikoen for, at barnet har oplevet en børnesag. Risikoen er størst, hvis hverken far eller mor har en erhvervsuddannelse.

Endelig viser Tabel 12 sammenhængen mellem sandsynligheden for, at den 14-17 årige har været omfattet af en børnesag og familiens ækvivalensindkomst.

Ækvivalensindkomsten er beregnet med udgangspunktet i Danmarks Statistiks indkomststatistik for 2003 og C-familie-begrebet.

Personækvivalenterne er beregnet således: Første voksne=1 personækvivalent. Følgende voksne=0,7 personækvivalent. Børn=0,5 personækvivalent.

Ækvivalensindkomsten består af følgende dele:

Løn+Arbejdsløshedsdagpenge+Syge/barseldagpenge+Offentlige pensioner+Beregnet boligstøtte+Invaliditetsydelse+Kapitalindtægter+Overskud af drift af egen virksomhed+Pensionsindtægter fra pensionskasser eller forsikringsordninger+Ydelser i forbindelse med orlov m.v.+Kontanthjælp+Efterløn+Honorarer m.v.+Uddannelsesydelse+Stipendier fra SU+ Børnebidrag. Hertil er lagt et beregnet normalbidrag.

Fastlæggelsen af deciler og kvartiler er sket med udgangspunkt i antal 14-17 årige. Nederste indkomstdecil rummer således den tiendedel af de 14-17 årige, som bor i de husstande, der har den laveste ækvivalensindkomst.

Tabel 12. Sandsynligheden for at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag fordelt på familiens ækvivalensindkomst

Ækvivalensindkomst	Andel, der er eller har været omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Andel, der er eller har været anbragt i pct.	Andel, der enten har været anbragt eller omfattet af forebyggende tiltag i pct.	Antal børn
	Pct. af 14-17 årige			
Nederste decil	17,9	22,9	30	24.533
Over nederste decil, men under 1. kvartil	14,6	6,6	17,3	36.801
Over nederste kvartil, men under median	7	2,7	8,3	61.329
Over median, men under øverste kvartil	3,5	1,3	4,1	61.333
Over øverste kvartil, men under øverste decil	2,1	0,9	2,6	36.795
Øverste decil	1,4	0,8	1,8	24.532
I alt	7,1	4,5	9,3	245.323

Note: Husstande uden voksne er ikke med i tabellen.

Der ses at være en meget stærk sammenhæng mellem indkomstniveau og risikoen for, at barnet har været omfattet af en børnesag.

Det er klart, at de forskellige forhold, som øger sandsynligheden for en børnesag, er indbyrdes forbundne. Eksempelvis betyder lavt uddannelsesniveau øget sandsynlighed for lav indkomst. Hvis man vil vurdere, hvilke faktorer der har størst betydning, må man derfor gennemføre en multivariat analyse.

Dette er sket ved en samlet regressionsanalyse, hvor spørgsmålet, om den 14-17 årige har været omfattet af en børnesag er den afhængige variable, mens der er følgende uafhængige (forklarende) variable (her nævnt i den rækkefølge, hvor giver statistisk forklaring på forskel m.h.t. børnesager, hvis de anvendes *enkeltvis*):

- Om familien tilhører det nederste indkomstdecil eller ej
- Om forældrene har samme adresse
- Om en af forældrene har en erhvervskompetencegivende uddannelse/en videregående uddannelse
- Om familien overvejende lever af kontanthjælp/førtidspension
- Om moderen har en erhvervskompetencegivende uddannelse
- Om en af forældrene har en videregående uddannelse
- Om faderen har en erhvervskompetencegivende uddannelse
- Om fødslen er sket før moderens fyldte 23. år
- Om familien bor i en lejebolig i en etageejendom eller ej
- Om personen er dreng eller pige
- Om personen har etnisk baggrund i 3. verden eller ej.

Til brug for analysen er anvendt SAS-programmet PROC LOGISTIC.

Det viser sig, at oplysninger om boligforhold helt kan undværes. Det skal forstås på den måde, at hvis de øvrige 10 baggrundsforhold er kendt, giver viden om personens boligforhold ikke mulighed for at vurdere sandsynligheden for, at den 14-17 årige har været omfattet af en børnesag, med større sikkerhed, end hvis oplysning om boligforhold ikke indgår.

De øvrige 10 variable kan hver for sig øge forklaringsmodellens træfsikkerhed, om end nogle af variablene kun bidrager lidet til at forklare den samlede variation.

Kender man alle 10 baggrundsvariable, får man en statistisk model med meget stor træfsikkerhed. Dette kan illustreres således:

Vi tænker os, at vi fuldkommen tilfældigt udtrækker to børn i alderen 14-17 år. Det ene barn har været omfattet af en børnesag. Det andet har ikke været omfattet. De statistiske beregninger viser, at man i 82 pct. af tilfældene (dvs. ved 82 pct. af alle tilfælde, hvor man sammenholder et barn med og et barn uden børnesag) vil finde, at barnet med børnesag er blevet tillagt større sandsynlighed for at have en børnesag, end det andet barn.

Som nævnt har de 10 baggrundsvariable forskellig styrke i modellen. Men undersøger man hvilke fire variable, som det er vanskeligst at undvære i den samlede model, viser det sig, at det er de samme fire, som står øverst, hvor vi ser på variablenes styrke enkeltvis.

Der er derfor valgt en statistisk model, som bygger på følgende variable:

- Om barnet tilhører det nederste indkomstdecil eller ej
- Om forældrene har samme adresse
- Om en af forældrene har en erhvervskompetencegivende uddannelse/en videregående uddannelse
- Om familien overvejende lever af kontanthjælp/førtidspension

Denne model har *næsten* lige så stor træfsikkerhed som en model med 10 baggrundsvariable.⁴

Tabel 13 viser odds ratios for de fire baggrundsvariable i denne model.

Tabel 13. Odds ratios i model for børnesager (odds for, at der ikke har været børnesager)

Variabel	Odds ratio	Usikkerhedsinterval
Har forældrene samme adresse	5.056	4.897-5.220
Tilhører barnet det fattigste indkomstdecil	0.275	0.266-0.285
Forældrenes uddannelsesniveau	1.925	1.884-1.967
Lever familiens overvejende af kontanthjælp/pension	0.493	0.476-0.551

Note: Alle variable har to værdier undtagen uddannelsesniveau, som har følgende værdier: 1=Ingen af forældrene har en erhvervsuddannelse. 2=Mindst én forælder har en erhvervsuddannelse, men ingen en videregående uddannelse. 3=En af forældrene har en videregående uddannelse. For alle variable er $\chi^2 < 0,0001$.

⁴ Tænker vi os igen, at vi fuldkommen tilfældigt udtrækker to børn i alderen 14-17 år, hvor det ene barn har været omfattet af en børnesag og det andet ikke, viser de statistiske beregninger, at man i en model med fire baggrundsvariable i 78 pct. af tilfældene (dvs. ved 78 pct. af alle tilfælde, hvor man sammenholder et barn med og et barn uden børnesag) vil finde, at barnet med børnesag er blevet tillagt større sandsynlighed for at have en børnesag, end det andet barn. I yderligere 7 pct. af tilfældene vil de to børn have samme sandsynlighed. De sidste seks variable øger således ikke modellens træfsikkerhed ret meget.

Tabel 14 viser herefter den sandsynlighed for børnesag, man når frem til med forskellige typer af baggrundsvariable.

Tabel 14. Sandsynligheden for, at en 14-17 årig er eller har været omfattet af en børnesag ved forskellige kombinationer af indkomst, samlivsforhold, uddannelse og modtagelse af kontanthjælp

		Ikke fattigste decil			Fattigste decil			I alt		
		Ikke samme adresse	Samme adresse	I alt	Ikke samme adresse	Samme adresse	I alt	Ikke samme adresse	Samme adresse	I alt
Pct. af 14-17 årige, der er eller har været omfattet af en børnesag										
Ingen erhvervsuddannelse	Ikke kontanthjælp	21,5	6,4	13,7	66,7	18,8	50,8	32,4	8	20,6
	Kontanthjælp	41,7	16,1	31,1	52,1	15,6	32,9	45,3	15,9	31,8
	I alt	26,9	8,3	17,7	61,2	17	42,6	36,2	10,2	23,8
Erhvervsfaglig uddannelse	Ikke kontanthjælp	12,3	2,7	6	40,4	13,8	30,1	15,8	3,2	7,7
	Kontanthjælp	33,2	9,5	20,2	40,9	12,6	26,9	35,8	10,4	22,3
	I alt	14,5	3,2	7,1	40,6	13,3	29	18,5	3,9	9,3
Videregående uddannelse	Ikke kontanthjælp	6,3	1,5	2,8	33,2	8,8	19,8	7,8	1,7	3,4
	Kontanthjælp	23,9	6,7	13	33,8	12,5	19,5	26,8	8,6	15,1
	I alt	7,2	1,6	3,2	33,4	10,3	19,7	9,1	2	4,1
I alt	Ikke kontanthjælp	11,6	2,5	5,5	48,7	13,8	34,6	16,2	3	7,6
	Kontanthjælp	35,5	10,7	22,7	45,1	13,9	28,2	38,7	11,8	24,6
	I alt	14,5	3	7	47,6	13,8	32,2	19,6	3,8	9,6

I Tabel 15 er de 24 mulige kombinationer af de fire baggrundsvariable ordnet efter hvilke kombinationer, der giver størst sandsynlighed for en børnesag. Desuden er angivet sandsynligheden for, at et barn fra gruppen omfattes af en børnesag, antal 14-17 årige i gruppen og den kumulerede andel af alle 14-17 årige, hvor man inddrager gruppen plus de grupper, som har større sandsynlighed for en børnesag.

Tabel 15. Sandsynligheden for en børnesag ved kombinationer af baggrundsfaktorer

Kombination af baggrundsforhold	Pct. der er omfattet af børnesag	Antal 14-17 årige	Kumuleret andel af børn
Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, ikke-uddannet	66,7	3386	1,4
Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, ikke-uddannet	52,1	2024	2,2
Ikke Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, ikke-uddannet	41,7	3931	3,8
Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, erhvervsfaglig	40,9	1913	4,6
Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, erhvervsfaglig	40,4	4686	6,5
Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, videregående	33,8	547	6,7
Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, videregående	33,2	1430	7,3
Ikke Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, erhvervsfaglig	33,2	3842	8,8
Ikke Fattig, Ikke samboende, kontanthjælp, videregående	23,9	1318	9,4
Ikke Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, ikke-uddannet	21,5	10.647	13,7
Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, ikke-uddannet	18,8	1689	14,4
Ikke Fattig, samboende, kontanthjælp, ikke-uddannet	16,1	2794	15,5
Fattig, samboende, kontanthjælp, ikke-uddannet	15,6	2262	16,4
Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, erhvervsfaglig	13,8	2984	17,6
Fattig, samboende, kontanthjælp, erhvervsfaglig	12,6	1872	18,4
Fattig, samboende, kontanthjælp, videregående	12,5	1128	18,8
Ikke Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, erhvervsfaglig	12,3	32.693	32,1
Ikke Fattig, samboende, kontanthjælp, erhvervsfaglig	9,5	4626	34,0
Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, videregående	8,8	1743	34,7
Ikke Fattig, samboende, kontanthjælp, videregående	6,7	2279	35,6
Ikke Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, ikke-uddannet	6,4	11.501	40,3
Ikke Fattig, Ikke samboende, Ikke kontanthjælp, videregående	6,3	23.756	49,9
Ikke Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, erhvervsfaglig	2,7	63.680	75,8
Ikke Fattig, samboende, Ikke kontanthjælp, videregående	1,5	59.723	100,0

Ud fra tabellen kan man danne en tilnærmet indikator for ”socialt udsatte børn”, idet man vælger et niveau for sandsynlighed for en børnesag og lægger dette til grund for udsathed. Tager man f.eks. de ti første grupper, omfatter disse 13,7 pct. af børnene, der alle har mindst dobbelt så stor sandsynlighed for at have været omfattet af en børnesag som gennemsnittet.

Inddragelse af skolekarakterer

AE-raadet har i en tidligere analyse belyst sammenhængen mellem tilsvarende baggrundsvariable som de ovenfor anvendte og det karaktergennemsnit, børnene opnåede ved afgang fra 9. klasse i 2003. Tabellen nedenfor er hentet fra denne analyse:⁵

Tablet 16. Karaktergennemsnit blandt elever fordelt efter forældrenes uddannelsesniveau, familieforhold, disponibel indkomst, modtagelse af kontanthjælp og etnisk baggrund

Højeste erhvervsmæssige uddannelse blandt forældrene	Bor eleven hos begge forældre	Har husstanden en disponibel ækvivalensindkomst på mere end 150.000 kr.	Kommer mindst 25 pct. af familiens bruttoindkomst fra kontanthjælp/pension/dagpenge?			
			Nej		Ja	
			Har eleven etnisk baggrund i 3. verden?			
			Nej	Ja	Nej	Ja
Karaktergennemsnit						
Ingen oplyst uddannelse	Nej	Nej	7,5	7,06	7,31	7,02
		Ja	7,92	7,57	7,45	8,06
	Ja	Nej	7,76	7,32	7,33	7,21
		Ja	8,06	7,45	7,74	8,31
Erhvervsfaglig uddannelse	Nej	Nej	7,76	7,33	7,48	7,15
		Ja	7,98	7,56	7,64	
	Ja	Nej	7,99	7,63	7,66	7,34
		Ja	8,18	7,78	7,79	7,93
Kort videregående	Nej	Nej	8,15	7,6	8,05	7,25
		Ja	8,35	9,06	8,08	
	Ja	Nej	8,35	7,9	7,91	7,37
		Ja	8,45	8,32	8,68	8,18
Mellemlang videregående	Nej	Nej	8,31	7,57	8	7,6
		Ja	8,52	7,88	8,14	7,75
	Ja	Nej	8,58	7,87	8,13	7,39
		Ja	8,71	8,56	8,48	9,63
Bachelor	Nej	Nej	8,57	8,69	8,4	8,13
		Ja	8,61	7,38	9,13	
	Ja	Nej	8,65	8,25	8,84	8,95

⁵ Niels Glavind: "Forældrenes skolevalg". AE-raadet 2005.

		Ja	8,83	8,81	8,38	
Lang videregående	Nej	Nej	8,79	7,44	8,4	7,5
		Ja	8,92	8,5	8,7	8,13
	Ja	Nej	8,95	7,85	8,39	7,48
		Ja	9,08	8,99	8,75	8,46
Forsker	Nej	Nej	9,15	8,92	9,66	6,75
		Ja	9,21			
	Ja	Nej	9,29	9,38	9,69	9,88
		Ja	9,28	8,95	10,13	

Nogle af de anvendte baggrundsparetre er lidt anderledes afgrænset end det sker i analysen af parametre med betydning for børnesager. Men dette har næppe nogen betydning for det overordnede billede, som er, at følgende baggrundsforhold har betydning for det opnåede karakterresultat:

- Forældrenes erhvervsuddannelse
- Om forældrene bor sammen
- Forældrenes indkomstniveau
- Familiens modtagelse af sociale ydelser
- Etnicitet

Bortset fra etnicitet, som kun spiller en lille rolle i forbindelse med børnesager, er dette de samme baggrundsvariable, som dem, der har betydning i forhold til børnesager. Dette må tages som udtryk for, at begge analyser indkredser grupper af familier, der generelt er ressourcetsvage.

Tabel 17 viser, hvordan børn i "børnehavealderen" (dvs. de 3-5 årige) fordeler sig i hele landet, hvis vi inddeler dem efter disse parametre.

Tabel 17. 3-5 årige børn fordelt efter forældrenes uddannelse, evt. tilhørsforhold til laveste indkomstdecil, etnicitet, forældrenes samlivsforhold og spørgsmålet, om mindst 25 pct. af familiens indkomst kommer fra kontanthjælp

Etnisk herkomst	Bor forældre ne på samme adresse?	Mindst 25 pct. af indkomst fra kontant-hjælp/ Pension?	Højeste uddannelsesniveau blandt forældrene						I alt
			Ingen erhvervsuddannelse		Erhvervsfaglig uddannelse		Videregående uddannelse		
			Tilhører familien det laveste indkomstdecil?						
			Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	
			Antal 3-5 årige						
Vestlig	Ja	Nej	12390	1837	75 676	3368	64 713	1630	159 614
		Ja	2837	1744	4763	1644	1699	430	13 117
	Nej	Nej	1341	418	2133	217	1627	102	5838
		Ja	517	159	171	47	64	18	976

Ikke-vestlig	Ja	Nej	1531	789	1458	623	807	214	5422
		Ja	476	976	427	770	254	371	3274
	Nej	Nej	96	46	81	26	41	13	303
		Ja	77	55	49	14	14	3	212
I alt	Ja	Nej	13 921	2626	77 134	3991	65 520	1844	165 036
		Ja	3313	2720	5190	2414	1953	801	16 391
	Nej	Nej	1437	464	2214	243	1668	115	6141
		Ja	594	214	220	61	78	21	1188

Tabel 18 og 19 viser den tilsvarende fordeling i Hvidovre og Århus

Tabel 18. 3-5 årige børn i Hvidovre fordelt efter forældrenes uddannelse, evt. tilhørsforhold til laveste indkomstdecil, etnicitet, forældrenes samlivsforhold og spørgsmålet, om mindst 25 pct. af familiens indkomst kommer fra kontanthjælp

Etnisk herkomst	Bor forældre på samme adresse?	Mindst 25 pct. af indkomst fra kontant-hjælp/ Pension?	Højeste uddannelsesnivea blandt forældrene						I alt
			Ingen erhvervsuddannelse		Erhvervsfaglig uddannelse		Videregående uddannelse		
			Tilhører familien det laveste indkomstdecil?						
			Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	
			Antal 3-5 årige						
Vestlig	Ja	Nej	103	17	773	48	467	11	1419
		Ja	26	10	36	14	15	3	104
	Nej	Nej	9	2	23	2	12	2	50
		Ja	6	0	1	0	0	0	7
Ikke-vestlig	Ja	Nej	32	31	51	21	17	3	155
		Ja	13	8	3	6	6	2	38
	Nej	Nej	4	2	0	0	2	0	8
		Ja	2	2	1	0	0	0	5
I alt	Ja	Nej	135	48	824	69	484	14	1574
		Ja	39	18	39	20	21	5	142
	Nej	Nej	13	4	23	2	14	2	58
		Ja	8	2	2	0	0	0	12

Tabel 19. 3-5 årige børn i Århus fordelt efter forældrenes uddannelse, evt. tilhørsforhold til laveste indkomstdecil, etnicitet, forældrenes samlivsforhold og spørgsmålet, om mindst 25 pct. af familiens indkomst kommer fra kontanthjælp

Etnisk herkomst	Bor forældre på samme adresse?	Mindst 25 pct. af indkomst fra kontant-hjælp/ Pension?	Højeste uddannelsesnivea blandt forældrene						I alt
			Ingen erhvervsuddannelse		Erhvervsfaglig uddannelse		Videregående uddannelse		
			Tilhører familien det laveste indkomstdecil?						
			Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	
			Antal 3-5 årige						
Vestlig	Ja	Nej	282	40	2569	92	4142	61	7186
		Ja	118	74	171	61	126	22	572
	Nej	Nej	55	15	98	9	115	3	295
		Ja	26	3	11	3	9	2	54
Ikke-	Ja	Nej	92	59	137	54	82	21	445

vestlig		Ja	78	142	78	141	39	64	542
	Nej	Nej	14	5	7	1	2	0	29
		Ja	12	9	9	7	0	0	37
I alt	Ja	Nej	374	99	2706	146	4224	82	7631
		Ja	196	216	249	202	165	86	1114
	Nej	Nej	69	20	105	10	117	3	324
		Ja	38	12	20	10	9	2	91

Segmentering

Segmenteringen sker i to led:

- Først sker der en opdeling af børnene i forhold til den statistiske sandsynlighed for ”udsathed”, man kan anslå på baggrund af analysen ovenfor.
- Dernæst inddeles institutionerne i de to kommuner i segmenter i forhold til deres *andel* af børn med en vis udsathed målt ved hjælp af den tilnærmede indikator for børnesager, som er beskrevet ovenfor. Ved segmenteringen af institutioner inddrages samtidig andre parametre.

Opdelingen af børnene sker i fire grupper:

Gruppe 1: Dette er børn, hvis forældre har en erhvervsuddannelse, bor sammen, ikke har lav indkomst og ikke lever af kontanthjælp. Denne gruppe udgør 62 pct. af institutionsbørnene i de to kommuner. Sandsynligheden for, at den enkelte barn senere oplever en børnesag, er for denne gruppe ca. 2 pct.

Gruppe 2: Dette er børn, hvis familie ifølge den statistiske analyse har baggrundsforhold, der giver 3-10 pct. sandsynlighed for en senere børnesag.

Gruppe 3: Dette er børn, hvis familie ifølge den statistiske analyse har baggrundsforhold, der giver 10-20 pct. sandsynlighed for en senere børnesag.

Gruppe 4: Dette er børn, hvis familie ifølge den statistiske analyse har baggrundsforhold, der giver mere end 20 pct. sandsynlighed for en senere børnesag.

Tabel 20 viser, hvordan de institutionsbørn i børnehvealderen, der var indskrevet maj 2006 fordelte sig på disse fire grupper og etnisk baggrund.

Børn fra de etniske minoriteter forstås her som børn, der er indvandrere/efterkommere fra mindre udviklede lande ifølge FNs afgrænsning af lande.

Tabel 20. Børnehavebørn i Hvidovre og Århus kommuner fordelt efter etnicitet og social belastning

Etnisk gruppe	Kommune	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	I alt
		Antal børn				
Etniske minoriteter	Hvidovre	77	92	105	40	314
	Århus	226	302	893	569	1990
	Begge kommuner	303	394	998	609	2304
Ikke etniske minoriteter	Hvidovre	1583	291	242	198	2314
	Århus	7372	1202	904	823	10 301
	Begge kommuner	8955	1493	1146	1021	12 615

I alt	Hvidovre	1660	383	347	238	2628
	Århus	7598	1504	1797	1392	12 291
	Begge kommuner	9258	1887	2144	1630	14 919

”Gruppe 1-børnene” udgør kun 13 pct. af børnene fra de etniske minoriteter, men 71 pct. af de øvrige børn.

Det foreslås, at foretage segmenteringen på baggrund af institutionernes andel af børn, der tilhører Gruppe 3 og 4. Dette er børn, hvis familie ifølge den statistiske analyse har baggrundsforhold, der i den statistiske analyse har givet mere end 10 pct. sandsynlighed for en senere børnesag. De udgør 25 pct. af alle børnehavebørn i de to kommuner, men kun 17 pct. af de børn, som ikke kommer fra de etniske minoriteter.⁶

Ved segmenteringen af institutionerne inddrages andelen af børn fra etniske minoriteter som en yderligere dimension. Det er sandsynligt, at de arbejdsbetingelser, der er for indsatsen i forhold til socialt udsatte børn, er forskellige, ikke blot i forhold til institutionens andel af socialt udsatte børn, men også i forhold til andelen af børn fra etniske minoriteter. Derfor må interventions- og referenceinstitutionerne også, så vidt det er muligt, matche hinanden m.h.t. etnicitet.

Tabel 21 viser, hvordan institutionerne i Hvidovre kommune fordeler sig m.h.t. andel børn fra Gruppe 3/4 og andel minoritetsbørn. I tabellen er institutioner med mindre end 39 børn (svarende til to børnegrupper) taget fra.

Tabel 21. Institutioner i Hvidovre kommune fordelt efter andel børn fra etniske minoriteter og andel børn fra Gruppe 3/4

Andel børn fra Gruppe ¾	Andel børn fra etniske minoriteter i pct.							I alt
	10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	
	Antal institutioner							
Under	8							8
10-20	9							9
20-30	5	3	1					9
30-40		4		1	1			6
40-50		1		1		1		3
50-60				1			1	2
I alt	22	8	1	3	1	1	1	37

⁶ En opdeling alene efter Gruppe 4-børn giver for snæver en afgrænsning. I Hvidovre er der således kun 17 institutioner med en andel af Gruppe 4-børn på mere end 10 pct., heraf 11 institutioner med den nødvendige parathed i forhold til undersøgelsen (parathedsgruppe 1 eller 2). Der skal anvendes 20 institutioner dels til interventionsgruppen, dels til referencegruppen.

Hvidovre kommune har vurderet institutionernes parathed i forhold til deltagelse i projektet. Blandt de 37 institutioner, som har 39 børn eller mere, menes 19 at have en god parathed, i 13 institutioner er paratheden middel, mens den er utilstrækkelig i de sidste 5 institutioner.

Tabel 22 og 23 viser institutionerne fordelt efter andel børn med svag hjemmebaggrund og andel børn fra etniske minoriteter i de to første parathedsgupper.

Tabel 22. Institutioner i Hvidovre kommune med god parathed fordelt efter andel børn fra etniske minoriteter og andel børn fra Gruppe 3/4

Andel børn fra Gruppe 3 eller 4	Andel børn fra etniske minoriteter i pct.							
	10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	I alt
	Antal institutioner							
Under	5							5
10-20	6							6
20-30	3							3
30-40		3		1	1			5
40-50								
50-60								2
I alt	14	3		1	1			19

Tabel 23. Institutioner i Hvidovre kommune med middel parathed fordelt efter andel børn fra etniske minoriteter og andel børn fra Gruppe 3/4

Andel børn fra Gruppe 3 eller 4	Andel børn fra etniske minoriteter i pct.							
	10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	I alt
	Antal institutioner							
Under	2							2
10-20	3							3
20-30	2	3	1					6
30-40								
40-50						1		1
50-60							1	1
I alt	7	3	1			1	1	13

Diskussion:

Det er vigtigt at tilrettelægge samlingen, således at man finder frem til institutioner, hvor der faktisk er børn fra Gruppe 3/4. Ellers risikerer man at bruge uforholdsmæssigt mange ressourcer på nogle få børn og/eller ulejlige personale i institutioner, hvor helt andre spørgsmål opleves om aktuelle.

Derfor er institutioner, hvor der er mindre end 10 pct. børn er fra Gruppe 3 eller 4, udeladt.

Specielt for Hvidovre tages desuden alle de 14 institutioner med, som har en høj parathed og mere end 10 pct. børn fra Gruppe 3/4. Desuden foreslås det, at man medtager de 9 institutioner med middel parathed, som har mindst 10 pct. børn fra Gruppe 3/4 og mindre end 50 pct. børn fra etniske minoriteter.

Derved når man op på 23 institutioner. Disse opdeles i 10 interventionsinstitutioner, 10 referenceinstitutioner og 3 ”reserve”, idet institutionerne gennemgås segment for segment (dvs. tabellerne 18 og 19 gennemgås felt for felt) og reference/interventionsinstitutionerne udtrækkes tilfældigt i hvert segment. De tre ”reserver” hentes fra institutioner med ”middel” parathed. Herved får man følgende institutioner:

For Århus kommune fordeler institutionerne sig således:

Tablet 24. Institutioner i Århus kommune fordelt efter andel børn fra etniske minoriteter og andel børn fra Gruppe 3/4

Andel børn fra Gruppe 3-4 i pct.	Andel børn fra etniske minoriteter i pct.										
	Under 10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	100	I alt
Under	56										56
10-20	48	7	2								57
20-30	17	7	2	1							27
30-40	3	7	4	4	3						21
40-50	1		3	2	1						7
50-60	1			6	2	1		1			11
60-70				1	1	2		1	1		6
70-80							2		1		3
80-90							1		1	1	3
90-10									2	7	9
I alt	126	21	11	14	7	3	3	2	5	8	200

I Århus ligesom i Hvidovre undlader man institutioner med mindre end 10 pct. børn fra Gruppe 3/4 eller mere end 50 pct. børn fra etniske minoriteter.

Århus kommune havde ikke inddelt institutionerne efter ”parathed”. I stedet måtte institutioner, der ikke er parate til deltagelse melde fra senere. Der udtages 20 interventions- og 20 referenceinstitutioner fra Århus.

Beskrivelse af samplet

Afslutningsvis sammenlignes de børn, som indgår i udvalget, med børn, der ikke indgår. Det sker i forhold til udvalgte parametre som forældrenes uddannelsesbaggrund, etniske baggrund m.v.

Der sker en inddeling af børnene i følgende grupper:

- 1) Børn i børnehavealderen i Hvidovre, der indgår i interventionsinstitutionerne
- 2) Børn i børnehavealderen i Hvidovre, der indgår i en referenceinstitution.
- 3) Andre 3-5 årige i Hvidovre
- 4) Børn i børnehavealderen i Århus, der indgår i interventionsinstitutionerne
- 5) Børn i børnehavealderen i Århus, der indgår i en referenceinstitution.
- 6) Andre 3-5 årige i Århus
- 7) 3-5 årige i andre kommuner.

Tabel 25 viser herefter, hvordan børnene i de forskellige grupper fordeler sig, hvis vi ser på forældrenes uddannelse. Der tages udgangspunkt i den højeste gennemførte uddannelse blandt de to forældre.

Tabel 25. 3-5 årige børn fordelt efter forældrenes uddannelsesbaggrund og placering i institutionsudvælgelsen.

	Ingen	Erhvervsfaglig	Kort videregående	Mellemlang videregående	Lang videregående, herunder bachelor	I alt	Antal børn
	Pct. af børn						
Interventionsinst./Hvidovre	19,2	35,4	9,6	18,5	17,2	100	697
Reference/Hvidovre	18,9	47,8	6,2	16,2	10,8	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	19,5	38,5	7,5	19	15,5	100	1295
Intervention/Århus	16,6	29,3	7,5	21,5	25,1	100	1125
Reference/Århus	18,6	27,1	6,3	21,3	26,6	100	1143
Andre 3-5 årige/Århus	18,3	25	7,2	21,3	28,3	100	11.830
3-5 årige, resten af landet	15,7	38,8	7,8	21	16,7	100	185.470
I alt	15,9	37,9	7,8	21	17,5	100	202.269

Tabel 26 viser tilsvarende, hvordan fordelingen er, hvis vi ser på forældrenes samlivsforhold.

Tabel 26. 3-5 årige børn fordelt på forældrenes samlivsforhold og placering i institutionsudvælgelsen.

	Barnet bor sammen med begge forældre	Barnet bor ikke sammen med begge forældre	I alt	Antal børn
	Pct. af børn			
Interventionsinst/Hvidovre	79,8	20,2	100	697
Reference/Hvidovre	78,3	21,7	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	79,6	20,4	100	1301
Intervention/Århus	78,8	21,2	100	1141
Reference/Århus	77,8	22,2	100	1155
Andre 3-5 årige/Århus	79,6	20,4	100	11.909
3-5 årige, resten af landet	80,6	19,4	100	186.576
I alt	80,5	19,5	100	203.488

Tabel 27 kombinerer oplysninger i Tabel 25 og 26 og ser på, hvor stor en andel af børnene, der bor hos en enlig forsørger uden uddannelse.

Tabel 27. 3-5 årige børn fordelt på, om barnet bor hos en enlig forsørger uden uddannelse og placering i institutionsudvælgelsen.

	Barnet bor hos en enlig forælder uden uddannelse	Barnet bor ikke hos en enlig uden uddannelse	I alt	Antal børn
	Pct. af børn			
Interventionsinst/Hvidovre	6	94	100	697
Reference/Hvidovre	7,2	92,8	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	6,9	93,1	100	1301
Intervention/Århus	7,1	92,9	100	1141
Reference/Århus	8	92	100	1155
Andre 3-5 årige/Århus	7,4	92,6	100	11.909
3-5 årige, resten af landet	6,1	93,9	100	186.576
I alt	6,2	93,8	100	203.488

Tabel 28 viser, hvordan fordelingen er, hvis vi ser på, om barnet har været omfattet af en børnesag. Det bemærkes, at tabellen kun viser, om barnet selv har været omfattet af forebyggende tiltag/anbringelse, ikke om der er en anbringelsessag i familien.

Tabel 28. 3-5 årige børn fordelt på, om barnet har været omfattet af en børnesag og placering i institutionsudvælgelsen.

	Har været omfattet af børnesag	Har ikke været omfattet af børnesag	I alt	Antal børn
	Pct. af børn			
Interventionsinst/Hvidovre	1,6	98,4	100	697
Reference/Hvidovre	1,1	98,9	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	1	99	100	1301
Intervention/Århus	1	99	100	1141
Reference/Århus	0,5	99,5	100	1155
Andre 3-5 årige/Århus	1	99	100	11.909
3-5 årige, resten af landet	1,4	98,6	100	186.576
I alt	1,4	98,6	100	203.488

Tabel 29 viser, hvordan fordelingen er, hvis vi ser på, om en af forældrene har fået en dom for vold, drab, voldtægt eller incest inden for de sidste 5 år.

Tabel 29. 3-5 årige børn fordelt på, om en af forældrene har en dom for vold eller lignende, og placering i institutionsudvælgelsen.

	En af forældrene har en voldsdom	Ingen af forældrene har en voldsdom	I alt	Antal børn
	Pct. af børn			
Interventionsinst/Hvidovre	1,7	98,3	100	697
Reference/Hvidovre	3,2	96,8	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	2,5	97,5	100	1301
Intervention/Århus	3	97	100	1141
Reference/Århus	3,7	96,3	100	1155
Andre 3-5 årige/Århus	2,8	97,2	100	11.909
3-5 årige, resten af landet	2,1	97,9	100	186.576
I alt	2,1	97,9	100	203.488

Endelig viser Tabel 30, hvordan den etniske sammensætning er.

Tabel 30. 3-5 årige børn fordelt på etnisk baggrund og placering i institutionsudvælgelsen.

	Dansk	Indvandrere	Efterkommer	I alt	
	Pct. af børn				
Interventionsinst/Hvidovre	86,5	0,1	13,3	100	697
Reference/Hvidovre	87,9	0,1	12	100	709
Andre 3-5 årige/Hvidovre	83,9	0,5	15,6	100	1301
Intervention/Århus	85,3	1,2	13,5	100	1141
Reference/Århus	84,3	1,3	14,4	100	1155
Andre 3-5 årige/Århus	81,5	1	17,5	100	11.909
3-5 årige, resten af landet	90,3	1	8,7	100	186.576
I alt	89,7	1	9,3	100	203.488

Det samlede billede er, at forskellene på interventions- og referenceinstitutioner er små. Det ses også, at børneklientellet i de institutioner, der er kommet med i udvalget, ikke adskiller sig voldsomt meget fra 3-5 årige i landet som helhed. Dette hænger formentlig sammen med, at der ved udvælgelsen på den ene side er sket et fravalg af. Dette hænger formentlig sammen med, at man ved udvalget på den ene side har udeladt institutioner, hvor man ud fra forældrenes baggrundsforhold kunne formode, at der var få eller ingen socialt

udsatte børn – på den anden side også har udeladt institutioner med overvægt af børn fra de etniske minoriteter.